

WHITEPAPER

Zo zet je jongerenparticipatie op binnen jouw organisatie

Een **stap**-voor-**stap** gids

Marjolein de Jong
Young Inspiration

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1: Waarom jongerenparticipatie inzetten?	5
Hoofdstuk 2: Basisprincipes van jongerenparticipatie	7
Hoofdstuk 3: Stap-voor-stap gids voor effectieve jongerenparticipatie	9
Stap 1: de bedoeling	10
Stap 2: de (huidige) situatie	10
Stap 3: de rondvraag	11
Stap 4: de doelen	11
Stap 5: de vormen	12
Stap 6: de scherpstelling	13
Stap 7: de verbinding	13
Stap 8: de stroom	14
Hoofdstuk 4: Meer weten?	15
Hoofdstuk 5: Zo kan ik je helpen	17

VOORWOORD

Welkom!

Mijn naam is Marjolein de Jong en ik ben de oprichter van Young Inspiration. Sinds 2009 help ik organisaties om maatschappelijke impact te maken door jongerenparticipatie op te zetten en jongerenonderzoek uit te voeren. Mijn klanten zijn onder andere de Belastingdienst, Univé, Hogeschool Utrecht, ROC Nijmegen en allerlei gemeentes.

Van toeschouwer naar medemaker

Jongeren vertellen me vaak dat hun stem er niet toe doet en dat ze niet gehoord worden. Als jij dit whitepaper leest, weet je al dat jongeren juist waardevolle inzichten en ideeën hebben die van grote betekenis kunnen zijn voor jouw organisatie. Worstel je alleen met hoe je jongerenparticipatie vormgeeft? Blijf je stiekem steken op aannames over wat jongeren willen en nodig hebben? En: wil jij leren hoe het wel moet? Dan ben je nu begonnen! In dit whitepaper neem ik je namelijk stap voor stap mee in hoe je jongerenparticipatie effectief opzet en implementeert. Let's go!

Marjolein

“Jongeren vragen naar hun mening is belangrijk. Anders wordt alles bedacht door volwassenen. Dat is toch gek, als het juist voor ons bedoeld is? Als een organisatie kiest voor jongerenparticipatie, vind ik het wel belangrijk dat ze vervolgens wat met onze input doen. Anders voelen we ons niet serieus genomen.”

Amber, 16 jaar

1 Hoofdstuk

Waarom jongerenparticipatie inzetten?

Jongeren zijn opgegroeid in een omgeving waarin hun mening telt. Vanaf de keukentafel wordt hen gevraagd wat ze willen eten, waar ze naartoe willen op vakantie en welke opleiding ze willen volgen. Daarom is het eigenlijk vreemd voor hen als er door organisaties niet naar hun mening wordt gevraagd, bij iets wat hen wél aangaat. Jongeren zijn de experts op het gebied van hun eigen leven en kunnen als geen ander laten zien wat ze belangrijk vinden. Zij zijn de enigen die écht kunnen vertellen wat ze willen, vinden, nodig hebben en wat er speelt.

De input van jongeren is onmisbaar om ervoor te zorgen dat je beleid, producten of diensten aansluiten bij hun behoeften en wensen. Zelfs als je denkt dat alles op dit vlak al prima verloopt, is het waardevol om te horen wat jongeren te zeggen hebben en om samen met hen te werken aan nog betere ideeën.

De voordelen voor jouw organisatie:

- **Beter aansluiten bij behoeften**

Door jongeren te betrekken, zorg je ervoor dat je aanbod beter aansluit bij hun wensen en behoeften.

- **Vergroten van betrokkenheid**

Jongeren voelen zich meer betrokken bij de organisatie als hun stem wordt gehoord.

- **Vertrouwen opbouwen**

Samenwerken met jongeren kan het vertrouwen in de organisatie vergroten en een positiever beeld creëren.

- **Kennismaking met de organisatie**

Voor veel jongeren is participatie een eerste kennismaking met een organisatie. Ze begrijpen vervolgens beter wat er speelt en hoe ze kunnen bijdragen.

- **Sterk visitekaartje**

Een organisatie die jongeren actief betreft, laat een goede indruk achter. Jongeren delen deze positieve ervaringen met hun netwerk.

“Jongerenparticipatie gaat niet alleen over één organisatie, maar over burgerschap. Daardoor maak je maatschappelijke impact. Jongeren die zich betrokken voelen bij de samenleving, ervaren een beter mentaal welzijn. Meepraten en meedenken geeft hen een gevoel van eigenwaarde en zelfvertrouwen. Daarnaast ontwikkelen jongeren belangrijke vaardigheden zoals samenwerken en communiceren, wat hen helpt in hun toekomstige carrière en persoonlijke leven.”

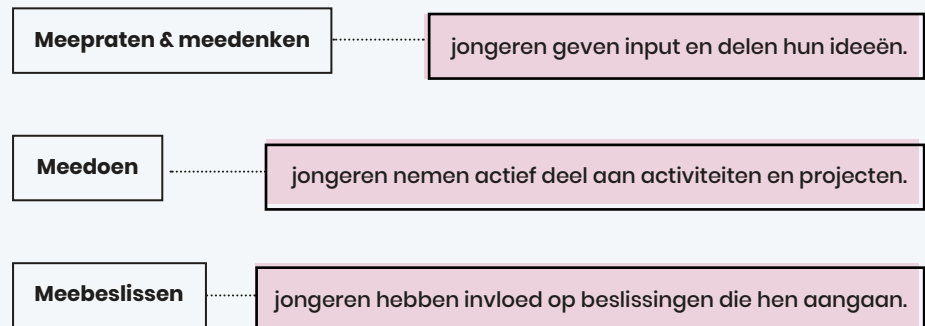

2

Hoofdstuk

Basisprincipes van jongerenparticipatie

Jongerenparticipatie draait om samenwerken met jongeren aan zaken die hen direct aangaan. Denk aan onderwijs, gemeentebelief of belastingen. Het gaat over drie kernprincipes:

Jongerenparticipatie is populair en steeds meer organisaties willen ermee aan de slag. Vaak ontbreekt alleen de juiste aanpak, waardoor schijnparticipatie ontstaat. Dit is het geval wanneer jongeren wel worden betrokken, maar hun stem eigenlijk geen invloed heeft.

“Een voorbeeld van schijnparticipatie dat ik vaker zie? Een jongere gaat op de foto met een raadslid en die wordt gedeeld op de socials van de gemeente. Er wordt beloofd om naar hun ideeën te kijken, maar verder gebeurt er niets. Of er wordt een event georganiseerd waar jongeren aanwezig zijn, maar zonder echte rol of invloed. Dit noemen we decoratie op de participatieladder. Het ziet er goed uit, maar zonder daadwerkelijke betrokkenheid van jongeren is het zinloos.

Echte jongerenparticipatie betekent dat je verschillende vormen van betrokkenheid inzet en dat je deze op de lange termijn verankert in de organisatie. Zo zorg je ervoor dat jongeren niet alleen zichtbaar zijn, maar dat hun input ook echt wordt gehoord en gebruikt.”

Maak combinaties van vormen

Geen enkele vorm van jongerenparticipatie is op zichzelf voldoende, want dé jongere bestaat niet. Succesvolle jongerenparticipatie vraagt daarom altijd om een combinatie van vormen. Denk aan:

Wandelganggesprekken

Bij deze methode ga je met jongeren in gesprek op de plekken waar ze zich bevinden, zoals schoolkantines, sportvelden of winkelcentra. Deze spontane en informele gesprekken zijn effectief omdat ze jongeren in hun eigen omgeving aanspreken, zonder vooraf geplande agenda. Dit maakt het laagdrempelig en flexibel.

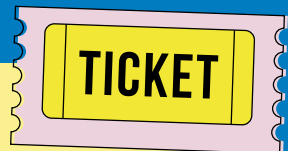
Jongeren als buddy

Als medewerkers een jongere als buddy hebben, zorgt dat voor regelmatige en directe input. Jongeren kunnen op deze manier in een veilige één-op-één setting hun ideeën en feedback delen.

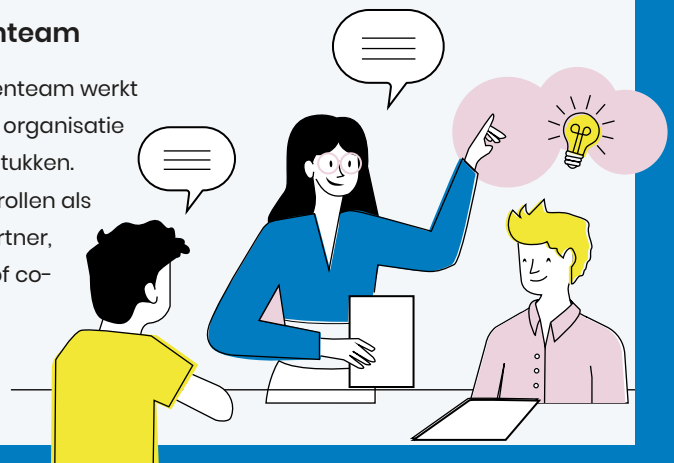
Jongeren als entreeticket

Bij bijeenkomsten nemen alle deelnemers een jongere mee. Zij zijn daar zelf verantwoordelijk voor. Zo oefen je meteen met jongerenparticipatie én zorg je voor een diverse groep.

Jongerenteam

Een jongerenteam werkt binnen een organisatie aan vraagstukken. Ze hebben rollen als sparringpartner, klankbord of co-creator.

En er is nog veel meer mogelijk...

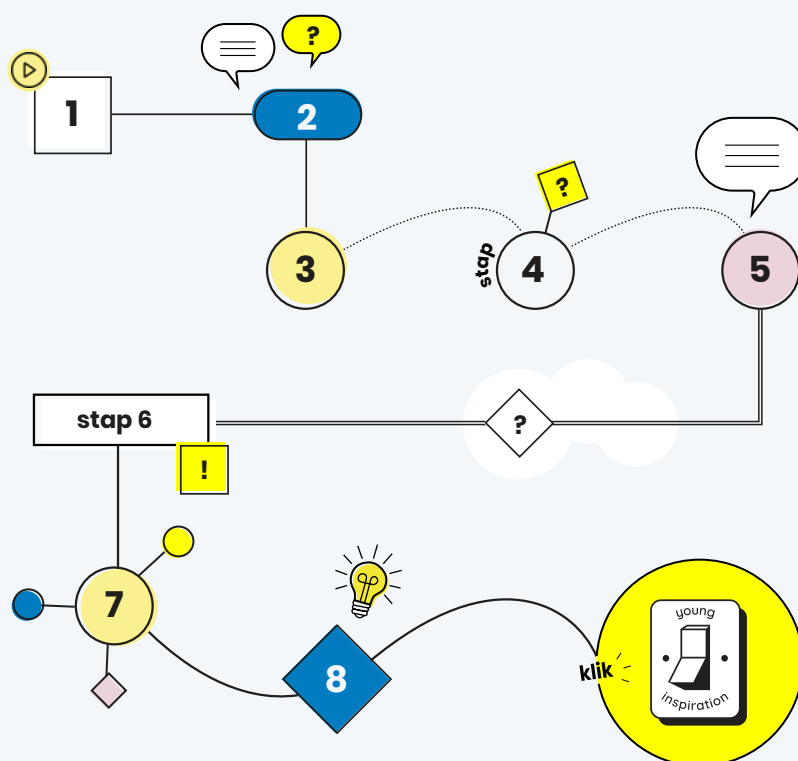
- Enquêtes
- Focusgroepen
- WhatsApp-groepen
- Denktanks
- Ideeënbus
- Pizzasessies
- Hackathons
- Jongeren in besturen
- Brainstormsessies
- Co-creatiesessies
- Jongerenambassadeurs
- Jongerencafés

3

Hoofdstuk

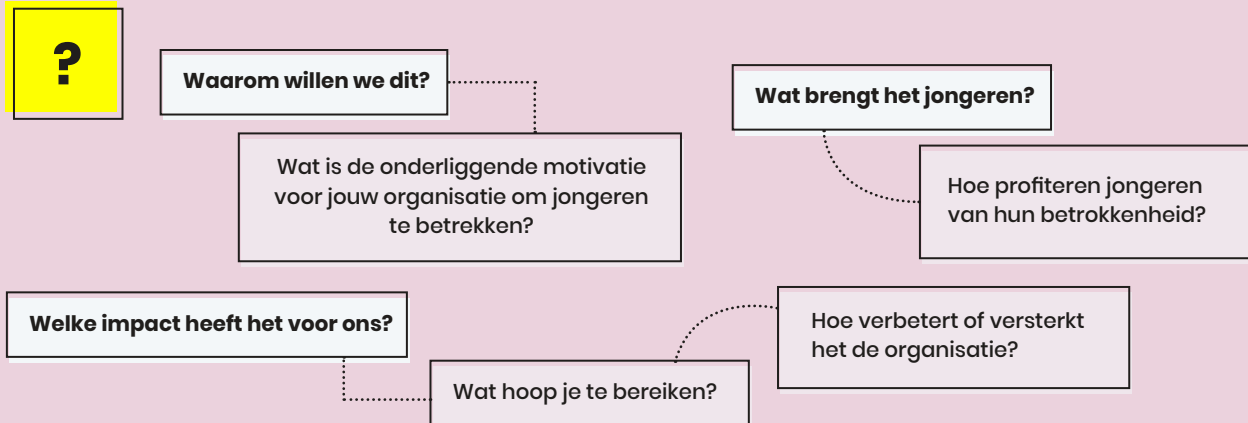
Een **stap-voor-stap** gids voor effectieve jongerenparticipatie

Jongerenparticipatie is niet iets wat je er 'er even bij doet'. Het vraagt om tijd, middelen en energie. Steeds vaker kiezen organisaties daarom voor een vaste rol, met toegewezen uren en middelen. **Goed om te zien!**

Stap 1 —→ de bedoeling

De eerste stap is uitdagend, maar echt eentje die fundamenteel is voor de rest van het proces. Hier bepaal je je vertrekpunt, namelijk antwoorden vinden op de volgende vragen:

Streven naar hogere tevredenheidscijfers is geen bedoeling, maar een doel (en die komt later). Bedoel je dat je beter onderwijs wil bieden? Of dat je project, dienst of aanbod beter moet aansluiten bij de behoeften en interesses van jongeren? Of dat jongeren positiever zijn over hun leeromgeving? Door de juiste vragen te stellen, kom je tot de kern van de motivatie en leg je een stevig fundament voor jongerenparticipatie.

Stap 2 —→ de huidige situatie

Bij het opzetten van jongerenparticipatie is het belangrijk om te kijken naar wat er al gebeurt binnen je organisatie. Vaak is dat al meer dan gedacht, maar wordt het niet herkend als jongerenparticipatie. Denk aan het vragen om feedback van docenten of het afnemen van enquêtes. Jongerenparticipatie betekent dus niet per definitie dat alles radicaal moet veranderen: er is vaak al veel gaande dat als basis kan dienen voor verdere verbetering.

Stel jezelf de volgende vragen bij deze stap:

Breng alles wat al gebeurt in kaart én verbindt het met elkaar.

Stap 3 —> de rondvraag

Deze stap is de eerste naar daadwerkelijke participatie. Want nu je weet waarom je jongerenparticipatie wilt inzetten en je de huidige situatie in kaart hebt gebracht, is het tijd om met jongeren in gesprek te gaan. Je wil natuurlijk weten wat er speelt én wat hun behoeften en wensen zijn. Een van de meest effectieve methoden hiervoor is het voeren van de eerdergenoemde wandelgangsgesprekken. Je maakt een praatje op de plekken waar jongeren zich al bevinden. Je haakt even kort aan en stelt vragen die je verder helpen. Wandelgangsgesprekken leveren altijd weer verrassende inzichten op. En het kan al in je koffiepauze. Die vijf minuten leveren gegarandeerd waardevolle input op!

Ook andere (eerdergenoemde) vormen zijn geschikt voor deze stap, zolang je maar interactie hebt met jongeren.

Aan het einde van deze stap heb je helder wat jongerenparticipatie kan opleveren. Zowel vanuit je organisatie, als vanuit jongeren gezien. Jongerenparticipatie is namelijk altijd tweerichtingsverkeer.

Stap 4 —> de doelen

Tijd om concrete doelen te stellen! Stippen op de horizon zorgen ervoor dat je gefocust blijft op wat je wil bereiken met jongerenparticipatie. De doelen die je opstelt moeten specifiek en meetbaar zijn. En uiteraard moeten ze passen bij het grotere doel dat je in stap 1 hebt bepaald.

Voorbeelden van doelen:

Stap 5 —→ de vormen

Vanaf dit punt werk je aan de implementatie van jongerenparticipatie. Je gaat namelijk gericht sturen op een aantal vormen van participatie die het beste passen bij jouw organisatie. Deze fase gaat niet alleen om plannen maken, maar je gaat daadwerkelijk aan de slag. Bij elke gekozen vorm stel je een concreet plan op én begin je met de uitvoering. Zo krijg je direct feedback en kun je bijsturen waar nodig.

“De jongere bestaat niet: verschillende jongeren reageren op verschillende vormen van participatie. Welke benadering goed past, ligt ook aan de vraag die je hebt. Kortom: wat je wilt weten en wie je wilt betrekken, bepaalt de vorm. Begin met een aantal vormen die passen bij jouw organisatie en breid van daaruit uit.”

Kies bijvoorbeeld voor deze mix:

Buddy's

Start met een pilot waarin medewerkers en jongeren elkaar regelmatig ontmoeten. Evalueer na de eerste maand en optimaliseer waar nodig.

Wandelganggesprekken

Plan wekelijks een moment in om jongeren te ontmoeten op verschillende locaties. Noteer de inzichten en bespreek deze binnen je team.

Jongerenteam

Organiseer een kick-off bijeenkomst waarbij jongeren kennismaken met de organisatie en de thema's waar ze aan gaan werken. Zorg voor een duidelijke agenda en vervolgafspraken.

Stap 6 —→ de scherpstelling

Nu je verschillende vormen van jongerenparticipatie hebt uitgetoetst, is het tijd om het proces verder te verfijnen en keuzes vast te leggen. Kies welke vormen je wilt behouden, aanpassen, schrappen of toevoegen.

Stel jezelf daarvoor de volgende vragen:

?

Wat werkte goed?

Wat kon beter?

Waren de gekozen vormen te veel, te weinig of precies goed?

Hebben we de juiste jongeren betrokken?

Welke vormen hadden de meeste impact?

Welke vormen zijn het meest praktisch en haalbaar op de lange termijn?

Welke vormen zorgen voor de grootste betrokkenheid van jongeren?

Wat vroegen de vormen van ons als organisatie?

Keuzes gemaakt? Denk dan na over hoe je de succesvolle vormen van jongerenparticipatie kunt verankeren in de dagelijkse praktijk van de organisatie.

“Voor verankering is veel denkkraft nodig, vanuit een breed draagvlak. Vraag jezelf samen af: hoe zorgen we ervoor dat de vormen een vast onderdeel worden van onze werkwijze? Welke middelen zijn nodig om dit te ondersteunen? Hoe blijven we flexibel en openstaan voor nieuwe ideeën en verbeteringen?”

Stap 7 —→ de verbinding

Je nieuwe aanpak voor jongerenparticipatie is bijna geslaagd! Eerst leggen we nog verbindingen aan binnen en buiten je organisatie. Dit betekent dat je ervoor moet zorgen dat jongerenparticipatie niet alleen wordt gedragen door enkele aanjagers, maar door de hele organisatie én daarbuiten.

Interne verbindingen

Allereerst is het belangrijk om binnen je organisatie gedeeld eigenaarschap te creëren. Dit doe je door verschillende teams te betrekken en ervoor te zorgen dat zij verantwoordelijkheid nemen voor jongerenparticipatie. Dit kan betekenen dat je het team opnieuw samenstelt en kijkt naar de betrokkenheid van verschillende afdelingen.

“Bij mijn klant Univé zijn de teams marketing, HR en strategie allemaal betrokken en nemen ze verantwoordelijkheid voor jongerenparticipatie. Zij zijn de aanjagers binnen de organisatie. Het is ook goed om hen regelmatig af te wisselen. Hierdoor zorg je ervoor dat meerdere perspectieven samenkomen en dat er diverse geluiden worden gehoord. Het houdt de organisatie scherp.”

Externe verbindingen

Jongeren kennen vaak weer andere jongeren die geïnteresseerd zijn om mee te doen. Gebruik dus de bestaande netwerken van jongeren voor werving (en dus het vergroten van je bereik). Dit kan door middel van sociale media, evenementen of gewoon mond-tot-mondreclame. Jongeren kunnen geweldige ambassadeurs zijn die anderen enthousiast maken om mee te doen. In de werving van jongeren speelt persoonlijke benadering een rol. Laat weten waarom je wil dat zij meedenken en voeg een persoonlijke touch toe. Denk bijvoorbeeld aan een appje achteraf: *“Supergoed gedaan, je liet je goed zien. Wat fijn dat je er was.”*

Stap 8 —→ de stroom

Je aanpak staat nu AAN!

Je hebt een kickstart gegeven aan jongerenparticipatie. Maar het is ook een nieuw vertrekpunt. Om jongerenparticipatie blijvend succesvol te maken, moet je de verbinding blijven versterken. Je hebt voeding nodig om het lichtje aan te houden.

klik

Hoe? Blijf werken aan communicatie, vergroot je netwerk van jongeren en zorg ervoor dat je draagvlak behoudt. Vorm een team dat specifiek verantwoordelijk is voor jongerenparticipatie, met leden uit verschillende afdelingen en lagen van de organisatie. En vergeet natuurlijk niet om hier ook jongeren bij te betrekken. Een goed ingericht team zorgt ervoor dat jongerenparticipatie stevig verankerd is in de organisatie.

“Voor langdurige betrokkenheid moet je soms terug naar stap 1: de bedoeling. Blijf je proces regelmatig checken en zorg ervoor dat je team altijd de wandelgangen in blijft gaan om direct contact met jongeren te houden. Zo blijft je energie opwekken!”

4

Hoofdstuk

Meer weten?

Voor wie geïnspireerd is geraakt en zin heeft zich nog verder onder te dompelen in het thema: hieronder vind je de leukste lees-, luister- en doetips!

Handboek Jeugdparticipatie

Hoe betrek je kinderen op een goede manier bij alles wat er in hun leven gebeurt? Deskundigen (waaronder ikzelf) delen ter inspiratie hun tips en ervaringen.

Video over Nachtvisie Utrecht

Dit filmpje laat kort maar krachtig zien waarom de stem van jongeren horen (en inzetten!) zo waardevol is.

MANIFEST
#MIJNSTEMTELT

Podcast 'Mijn Stem Telt'

In deze zesdelige podcastserie staat jongerenparticipatie in de lokale democratie centraal. Er wordt elke aflevering met ervaringsdeskundigen gesproken.

Digitaal magazine van het

Nederlands Jeugdinstituut

Blader door allerlei artikelen, interviews en case studies over succesvolle jongerenparticipatie in Nederland.

naar het magazine

Trainingen van YI Academy

Naast jongerenparticipatie opzetten en jongerenonderzoek uitvoeren, deel ik mijn kennis in de vorm van trainingen. Volg bijvoorbeeld de training 'Zo leer je jongeren begrijpen', waarin je uitgedaagd wordt door de ogen van jongeren te kijken. Of boek de training 'Zo betrek je jongeren', waarin je leert hoe je tot een samenwerking komt die werkt voor jou én jongeren.

Check alle trainingen hier

“Je verder verdiepen is waardevol, maar jongerenparticipatie begint uiteindelijk met in actie komen. Duik daarom vandaag nog de wandelgangen in om gesprekken aan te knopen met jongeren. Of stuur zo al een uitnodiging naar je hele team om bij de eerstkomende vergadering een jongere mee te nemen. Zo ben je meteen begonnen!”

5

Hoofdstuk

Zo kan ik je helpen

Wil je maatschappelijke impact maken bij jongeren, maar weet je niet zeker of je raak schiet? Maak ze dan geen toeschouwer, maar mede-maker. Met jongerenparticipatie creëer je bruisende ideeën en draagvlak. Ik help je, zodat je jongerenparticipatie na onze samenwerking zelf kunt voortzetten.

Mijn diensten

- Het opzetten van jongerenparticipatie
- Het uitvoeren van jongerenonderzoek
- Een trainingsaanbod voor professionals via YI Academy

naar jongerenparticipatie

naar jongerenonderzoek

naar trainingsaanbod

Nienke Lammertink,
beleidsmedewerker bij Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs

“Marjolein nam het inhoudelijke programma op zich van een dag die in het teken stond van studentparticipatie. Onze vraag was om studenten met elkaar in gesprek te laten gaan over hoe je als jongere je stem kunt laten horen en wat daarvoor nodig is. Marjolein zette verschillende werkvormen in om de studenten met elkaar te laten brainstormen en zette hen actief aan het werk.”

Arjan Mook,
Beleidsadviseur Jeugd en Onderwijs Gemeente Maassluis

“Hoe werk je samen met jongeren aan moeilijke onderwerpen? We hebben Marjolein gevraagd om ons hierbij te helpen. Samen met haar hebben we verschillende vormen van jongerenparticipatie uitprobeerde, waarmee we een hoop kennis en ervaring hebben opgedaan. We hebben veel tips van jongeren gekregen over wat beter kan in onze stad, en hoe we nog beter met jongeren kunnen samenwerken. Daar konden we direct mee aan de slag!”

Michelle Rienks – Ter Weele,
Manager Formule & Strategie en Merk & Communicatie bij Univé

“Marjolein heeft Univé goed geholpen met het opzetten van een jongerenteam. Dankzij haar kennis en ervaring met het werken met jongeren en haar netwerk, hebben wij een diverse groep jongeren weten aan te trekken en te enthousiasmeren mee te denken met Univé. Haar open houding, praktische werkwijze en enthousiaste grondhouding droegen bij aan dit succes.”

Wil je samen aan de slag?

Of heb je vragen? Ik hoor je graag!

06-13100695

marjolein@younginspiration.nl

Grytte, Maliebaan 45 in Utrecht

Zien we elkaar ook op LinkedIn?

